

# УКРАЇНА — НАТО: НА ТЛІ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ 2014 РОКУ

Вінницький національний технічний університет

## *Анотація*

*Висвітлено актуальні аспекти співробітництва України з НАТО. Доведено, що зазначене співробітництво має важливе значення для забезпечення національної безпеки нашої країни, сприяє поглибленню демократичних реформ.*

**Ключові слова:** НАТО, країни-члени, Альянс, Комісія Україна-НАТО.

## *Abstract*

*The article highlights the current aspects of Ukraine's cooperation with NATO. It is proved that this cooperation is important for ensuring the national security of our country, and contributes to the deepening of democratic reforms*

**Keywords:** NATO, member states, Alliance, Ukraine-NATO Commission.

## Вступ

Співробітництво України й НАТО має важливе значення для забезпечення національної безпеки й оборони нашої держави, особливо в умовах сучасної ситуації на Сході України. Посилення цього співробітництва є актуальним для нашої держави сьогодні.

З самого початку російсько-українського конфлікту НАТО зайняло тверду позицію щодо підтримки суверенітету та територіальної цілісності України у межах своїх міжнародно визнаних кордонів. Альянс негайно засудив — і з тих пір неодноразово заявляв, що вони не визнають незаконну російську «анексію» Криму в березні 2014 року. Вони також засудили дестабілізацією Росією Східної України, викликану її військовим втручанням та підтримкою бойовиків.

## Основна частина

Організація Північноатлантичного договору, також Північноатлантичний альянс, або НАТО — міжнародна міждержавна організація, військово-політичний союз 31 держави Північної Америки і Європи, які прагнуть досягти мети Північноатлантичного договору, підписаного у Вашингтоні 4 квітня 1949 року. Рішення НАТО є вираженням колективної волі всіх країн-членів, оскільки вони приймаються консенсусом. Членство в НАТО є відкритим для «будь-якої європейської держави, здатної дотримуватися принципів цього Договору та сприяти безпеці Північноатлантичного регіону» [1].

Відносини між НАТО та Україною розпочалися після закінчення «холодної війни», коли незалежна Україна приєдналася до Ради Північноатлантичного співробітництва (1991) та програми «Партнерство заради миру» (1994). 9 липня 1997 року в рамках саміту НАТО в Мадриді глави держав та урядів країн-членів НАТО та Президент України Л. Кучма підписали Хартію про особливе партнерство між Україною та НАТО.

Для забезпечення якнайповнішого розвитку відносин Україна-НАТО та втілення положень Хартії про особливе партнерство між Україною та НАТО, сторони домовилися проводити періодичні зустрічі Північноатлантичної Ради з Україною, як правило, не рідше двох разів на рік, у форматі Комісії Україна-НАТО (КУН). Відповідно засідання КУН відбуваються періодично на рівні глав держав та урядів, міністрів закордонних справ та оборони, а також послів.

Декларація 2009 року щодо доповнення Хартії НАТО-Україна за допомогою щорічної Національної програми України підкріплює зусилля України щодо проведення реформ, спрямованих на реалізацію євроатлантичних стандартів. З 2014 року, після початку російсько-українського конфлікту, співпраця була посилена у критичних областях [2].

Консультації та співробітництво між НАТО та Україною охоплюють широке коло питань, включаючи операції з підтримання миру, реформу сектору оборони та безпеки, військове співробітництво, озброєння планування на випадок надзвичайних ситуацій цивільного характеру, науку та навколишнє середовище та громадянську дипломатію.

Україна давно є активним учасником євроатлантичної безпеки шляхом розгортання військ, які працюють з миротворцями з НАТО та інших країн-партнерів. Незважаючи на російсько-український конфлікт, Україна продовжує сприяти операціям та місіям під проводом НАТО. Україна також є першою країною-партнером, яка брала участь у Силах реагування НАТО (СРН). У 2015 та 2016 роках Україна забезпечила стратегічні авіап перевезення, військово-морські сили і медичні можливості. Нині Україна сприяє розвитку стратегічних авіап перевезень.

Співпраця України з НАТО у сфері реформування сфери оборони та безпеки має вирішальне значення для постійної трансформації ситуації в галузі безпеки України та залишається невід'ємною частиною її демократичного переходу.

Ключовою загальною метою співпраці у цій сфері є зміцнення демократичного та цивільного контролю над Збройними Силами та інституціями безпеки України. НАТО допомагає Україні у модернізації своєї структури Збройних Сил, механізмів командування та управління, реформування її логістичної системи, оборонних спроможностей, планів та процедур. НАТО також надає спеціальну допомогу для зміцнення належного врядування та боротьби з корупцією.

На саміті в Уельсі в 2014 році Альянс вирішив запустити суттєві нові програми, спрямовані на посилення допомоги НАТО щодо розвитку можливостей та сталого розвитку потенціалу в секторі безпеки та оборони України. Створено шість цільових фондів, механізм яких дозволяє окремим країнам-членам та країнам-партнерам на добровільній основі надавати фінансову підтримку конкретних проектів. Допомога Україні в реалізації цілей оборонної реформи є також основним напрямом співпраці між військовими та військовослужбовцями, що доповнює роботу, що проводиться спільною робочою групою з питань оборонної реформи та процесу планування та огляду.

Важливою метою є розвиток оперативних можливостей та оперативної сумісності з силами НАТО завдяки широкому спектру заходів та військових навчань. Ці вправи дозволяють військовослужбовцям отримати практичний досвід роботи з військами країн НАТО та інших партнерів. Україна є частиною Ініціативи сумісності партнерства, започаткованої на саміті в Уельсі 2014 року, метою якої є підтримання рівнів взаємосумісності, розроблених міжнародними силами, які працюють у Міжнародних силах сприяння безпеці в Афганістані (2003-2014 роки).

Планування на випадок надзвичайних ситуацій цивільного характеру (КЕП) НАТО з Україною розробили в 1997 році. У 2017 році Спільна група Україна-НАТО з КЕП відзначили 20 років свого створення. Група складається з представників штабу НАТО та Державної служби надзвичайних ситуацій України, яка щорічно збирається для нагляду за співпрацею у цій сфері.

Активна взаємодія між Україною та Програмою «Наука заради миру та безпеки» розпочалась у 1991 році. Спільна робоча група з наукового та екологічного співробітництва здійснює нагляд за співпрацею у цій сфері. У квітні 2014 року, у відповідь на кризу в Україні, ще більше посилилась практична співпраця з Україною у галузі цивільної науки та технологій, пов'язаних з безпекою [3].

Українська адміністрація та Альянс інформують своїх громадян про відносини між Україною та НАТО і про переваги співпраці з точки зору програми реформ в країні. Союзники співпрацюють з національними органами влади України з метою підвищення обізнаності про те, що сьогодні є НАТО, та роз'яснення відносин Україна-НАТО.

Центр інформації та документації НАТО, що базується в Києві, є головним інформаційним центром НАТО, який організовує семінари, круглі столи та інші проекти, а також координує візити представників НАТО до України та представників українського громадянського суспільства до штаб-квартири НАТО в Бельгії.

## **Висновки**

Стратегічною метою України є курс на набуття членства в НАТО. Поглиблення співпраці з Північноатлантичним Альянсом сприятиме проведенню демократичних реформ в Україні, а використання практичної допомоги держав-членів НАТО підвищить обороноздатність України для

протидії агресії Російської Федерації, та сприятиме реформуванню сектору безпеки й оборони та оборонно-промислового комплексу нашої держави за стандартами НАТО.

### СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. What is NATO? URL: <https://www.nato.int/nato-welcome/index.html>. (date of application: 12.06.2023).
2. Про затвердження Річної національної програми під егідою Комісії Україна - НАТО на 2017 рік. *Законодавство України*. 2017. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/103/2017/page>. (дата звернення: 12.06.2023).
3. Relations with Ukraine. 2017. URL: [https://www.nato.int/cps/en/natolive/topics\\_37750.htm](https://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_37750.htm). (date of application: 12.06.2023).

**Сичова Марина Сергіївна** — студентка кафедри комп'ютерних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: [marinasychova55707@gmail.com](mailto:marinasychova55707@gmail.com)

Науковий керівник: **Корнієнко Валерій Олександрович** — доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри соціально-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: [valkorney1958@gmail.com](mailto:valkorney1958@gmail.com)

**Sychova Maryna** — student of the Department of Computer Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsa, e-mail: [marinasychova55707@gmail.com](mailto:marinasychova55707@gmail.com)

Supervisor: **Kornienko Valerii** — Dr. of Political Sciences, Professor, Head of the Department of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsa, e-mail: [valkorney1958@gmail.com](mailto:valkorney1958@gmail.com)